

Міжнародна організація праці. (2024). *Ринок праці в Україні*.
<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/osnovni-kharakterystyky-rynku-pratsi-ukrayiny-u-pershomu>

Війна та освіта. Два роки повномасштабного вторгнення. Бриф за результатами дослідження. (2024). *Київ*.
https://znayshov.com/News/Details/rezultaty_opytuvannia_viina_ta_osvita_dva_roky_povnomasshtabnoho_vtorhnennia

ЄДЕБО. (2024). *Статистичні дані*.
<https://vstup.edbo.gov.ua/statistics/>

Герцева, Д. (2024). Ринок праці в аграрному секторі потерпає від дефіциту кадрів: названо найбільш потрібні спеціальності. *OBOZ.UA*.
<https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/economy/rinok-pratsi-v-agrarnomu-sektori-poterpaє-vid-defitsitu-kadriv-nazvano-najbilsh-potribni-spetsialnosti.htm>

Павліш, О. (2024). Міжнародна організація праці прогнозує зростання безробіття у світі цього року до 5,2 %. *Українська правда: Економічна правда*. <https://epravda.com.ua/tags/bezrobittja/>

Топчій, О. (2024). В Україні зросли податкові надходження від туристичної галузі: хто приніс найбільше? *Уніан*.
<https://www.unian.ua/tourism/news/v-ukrajini-zrosli-podatkovii-nahodzhennya-vid-turistichnoji-galuzi-hto-prinis-naybilshe-12452952.html>

— 00 —

УДК 377.014.6:005.6

**НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ЦЕНТР – ІННОВАЦІЙНИЙ
ОСВІТНІЙ ОСЕРЕДОК ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ
РОБІТНИКІВ ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ**

*Ольга Рукавішнікова,
директорка Центру підготовки і
перепідготовки робітничих кадрів №1
м. Кривий Ріг,
e-mail: cpprk1kr@gmail.com*

Анотація. У роботі проаналізовано роль та значення навчально – практичних центрів для підготовки кваліфікованих спеціалістів, здатних успішно реалізувати основні виклики повоєнної відбудови,

забезпечити розвиток стратегічних галузей економіки регіону, що є основою для стабільного майбутнього країни.

Ключові слова: професійна (професійно-технічної) освіта, навчально-практичні центри, модернізація системи професійної освіти, інноваційні технології.

EDUCATIONAL AND PRACTICAL CENTER – AN INNOVATIVE EDUCATIONAL HUB FOR TRAINING QUALIFIED WORKERS FOR THE POST-WAR RECONSTRUCTION

*Olga Rukavishnikova,
Director of the Training and Retraining Center
for Workers No. 1, Kryvyi Rih*

Abstract. The paper analyzes the role and importance of educational and practical centers for training qualified specialists capable of successfully addressing the main challenges of post-war reconstruction, ensuring the development of strategic sectors of the regional economy, which is the basis for a stable future of the country.

Keywords: vocational (vocational-technical) education, educational and practical centers, modernization of the vocational education system, innovative technologies.

Першочерговим завданням розвитку якісної професійної (професійно-технічної) освіти є підготовка кваліфікованих робітників, здатних конкурувати на ринку праці, бути обізнаними у нових виробничих технологіях, володіти новітньою технікою, мати професійно важливі навички, що забезпечать їх майбутню професійну успішність у сфері відбудови повоєнної економіки (Міністерство освіти і науки України, n.d.).

Сучасний стан професійної (професійно-технічної) освіти обмежує можливості покращення якості освітніх послуг для підготовки конкурентоспроможних випускників, рівень кваліфікації та практичних навичок яких відповідає вимогам роботодавців та суспільним запитам, викликаних сучасним воєнним станом та потребами повоєнного відновлення та євроінтеграції України

Ці чинники обумовлюють першочергову необхідність модернізації системи професійної освіти, взагалі, і закладів професійної (професійно – технічної) освіти, зокрема.

Ключовим елементом цієї модернізації є навчально-практичні центри (НПЦ), які покликані забезпечувати ефективну підготовку кваліфікованих кадрів відповідно до реальних потреб ринку праці та сучасних суспільно – економічних запитів.

Головна мета НПЦ: створення умов для здобуття професійних компетентностей у реальних або наближених до виробничих умовах. Основними завданнями НПЦ є сприяння підвищенню якості професійної підготовки здобувачів освіти закладу, перепідготовка незайнятого населення, тобто співпраця з центрами зайнятості, підвищення кваліфікації, стажування робітників підприємств, організація стажування педагогічних працівників (Петрович, n.d.).

Навчально-практичні центри є важливим елементом стратегії відновлення України, забезпечуючи підготовку кваліфікованих робітників, які будуть рушійною силою відбудови повоєнної економіки.

Оскільки пріоритетні напрямки навчально – практичних центрів на пряму залежать від соціальних викликів у державі, то з часу повномасштабної війни вони дещо змінилися.

Спробуємо визначити основні з них:

можливість здійснювати швидко та ефективно підготування кадрів. НПЦ мінімізують час підготовки необхідних кваліфікованих кадрів, зосереджуючись на практичних навичках, необхідних для роботи, що дозволить оперативно реагувати на потреби ринку праці та забезпечити відбудову необхідними людськими ресурсами;

впровадження інновацій та новітніх технологій. Професійну освіту інтегруються сучасні виробничі технології, цифрові рішення, енергоефективні матеріали та методи екологічного будівництва. Це допоможе створити міцну, технологічно розвинену та стійку інфраструктуру;

гнучкість та адаптивність. НПЦ можуть швидко адаптуватися до змін на ринку праці та потреб економіки, оперативно розробляти та впроваджувати нові навчальні програми, які відповідатимуть актуальним вимогам підготовки кадрів на етапі відбудови;

практична спрямованість. НПЦ створюють умови для якісного навчання робітничих професій, що критично важливо для відновлення інфраструктури, житлового фонду, промислових об'єктів та транспортної мережі України. Завдяки сучасному обладнанню й технологіям здобувачі освіти отримують навички, необхідні для виконання реальних виробничих завдань;

співпраця зі стейкхолдерами. НПЦ активно співпрацюють з роботодавцями, що дозволяє узгодити навчальні програми з реальними потребами ринку праці, забезпечує працевлаштування випускників центрів та їхню ефективну участь у відбудові. Така співпраця дозволяє своєчасно реагувати на запити роботодавців та готувати саме тих спеціалістів, які необхідні;

мотивація молоді до здобуття робітничих професій. Інноваційні освітні осередки сприяють підвищенню престижності робітничих спеціальностей, пропонуючи сучасні умови навчання, гарантоване працевлаштування та можливості кар'єрного росту. Це особливо важливо в умовах післявоєнної демографічної кризи та відновлення економічного потенціалу країни;

розвиток регіонів і соціальна стабільність. Професійна освіта сприяє розвитку локальних громад, створенню нових робочих місць і зниженню рівня безробіття, що є ключовими факторами стабільності в післявоєнний період.

У «Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року» (Дніпропетровська обласна державна адміністрація, 2025) зазначається, що захист системи освіти як економічної галузі та одного з основних інструментів розвитку людського капіталу, її подальший розвиток, інтеграція у Європейський освітній простір, системна робота з промоції освітнього простору Дніпропетровщини зможуть забезпечити не тільки зменшення виїзду молоді на навчання за кордон, але і приплив її на територію області.

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну у лютому 2022 року, Дніпропетровська область стала величезним центром надання допомоги вимушеним переселенцям, передислокації підприємств та вищих навчальних закладів і наукових установ з південного сходу України. У Дніпропетровську область переміщено 80 релакованих суб'єктів господарювання, зареєстровано близько 500 тис. внутрішньо переміщених осіб, з яких 52% – працездатного віку. Найбільша кількість переселенців проживає у містах Дніпро та Кривий Ріг.

Більшість вакансій, зареєстрованих у Дніпропетровській службі зайнятості, налічується на підприємствах транспорту та будівництва. Відповідно до Інвестиційного Гайду 2024–2025 р.р. Дніпропетровської області, підготовленого командою агентства DIA, пропонується 32 проекти від громад та бізнесу регіону серед яких 6 проектів будівництва (житлове будівництво, будівельні матеріали); 11

відновлювальних проєктів будівництва, реконструкція житлового фонду громад для розміщення ВПО.

За даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства в Україні спостерігається стабільне зростання та розвиток дорожньо-будівельної галузі. Ця галузь в умовах воєнного часу має виняткове значення для країни. Вона входить до трьох секторів економіки Дніпропетровської області, які є лідерами з точки зору доданої вартості та забезпечують понад 50% зайнятості населення.

Для розбудови сучасної та захищеної країни насамперед знадобляться кваліфіковані спеціалісти галузей дорожньо – будівельного та ремонтно – будівельного спрямування, які будуть задіяні в реалізації найважливіших проєктів – відновлення житлових, громадських, промислових будівель та інфраструктури. Подальше створення та дооснащення навчально – практичних центрів цих напрямків у воєнний час дуже важливе, бо сприятиме підготовці конкурентоспроможних робітників, які зможуть оперативнo включитися в процес відновлення країни, осучаснять підготовку робітничих кадрів за професіями НПЦ, які стратегічно важливі для відбудови України.

Отже, навчально-практичні центри є інноваційними освітніми осередками, що формують нову генерацію фахівців, які стануть руйнівною силою економічного відродження України, відіграють ключову роль у підготовці кваліфікованих робітників, здатних ефективно долучитися до повоєнного відновлення Дніпропетровщини і всієї України. Завдяки поєднанню сучасних освітніх методик, інноваційних технологій та тісної співпраці з підприємствами, НПЦ стає додатковим інструментом для забезпечення ринку праці компетентними спеціалістами. Його діяльність сприяє не лише професійному росту молоді, а й розвитку стратегічних галузей економіки регіону, що є основою для стабільного майбутнього країни.

Список посилань

Міністерство освіти і науки України. (n.d.). *Концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта» на період до 2027 року*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadskeobgovorennya/2018/10/17/1kontsepsiya.docx>

Дніпропетровська обласна державна адміністрація. (2025).
*Оновлена Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до
2027 року.*

https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/Pro%20oblast/Rozvytok%20rehionu/Stratehiia%20rozvytku/Stratehiia%20rozvytku%20Dnipropetrovskoi%20Oblasti%20do%202027%20roku/strategiya-rozvytku-2027_20250114.pdf

Петрович, С. (n.d.). *Навчально-практичний центр як осередок
забезпечення якості надання освітніх послуг.* Університет
менеджменту освіти.

http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/1_

— 90 —

УДК 377.5:69:338.2

ВИМОГИ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 5.0

Оксана Субіна,

*кандидат педагогічних наук, доцент
старший науковий співробітник відділу
професійно-практичної підготовки*

Інституту професійної освіти

НАПН України,

<https://orcid.org/0000-0001-8167-539X>

e-mail: subinaoxana@gmail.com

Анотація. На основі визначення мети, завдань та основних характеристик Індустрії 5.0 розкрито вимоги до організації професійної підготовки майбутніх фахівців. За матеріалами Всесвітнього економічного форуму «Майбутнє робочих місць 2025» виділено список перспективних здатностей, що будуть найбільш затребувані на ринку праці протягом наступних п'яти років. Окреслено важливі напрямки організації професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі.

Ключові слова: індустрія 5.0, система професійної (професійно-технічної) освіти, фахова освіта кваліфікованих робітників будівельної галузі, професійно-практична підготовка, фахові компетентності.